

UAB „MP PENSION FUNDS BALTIC“

VIDAUS KAPITALO PAKANKAMUMO VERTINIMO PROCESAS IR VEIKLOS RIZIKOS VALDYMO STRATEGIJA

PASKIRTIS

1. UAB „MP Pension Funds Baltic“ (toliau – Bendrovė) vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso (angl. „Internal Capital Adequacy Assessment Process“, toliau – ICAAP) paskirtis – sukurti procedūras ir vykdyti procesus, užtikrinančius pakankamą Bendrovės kapitalo, reikalingo veiklos rizikai padengti ir verslo tęstinumui užtikrinti, poreikio apskaičiavimą ir tinkamą kapitalo bazės suformavimą.
2. Netgi ir esant nepalankiausioms sąlygomis Bendrovės savininkų nuosavybės vertė turi garantuoti minimalaus kapitalo pakankamumo rodiklio vykdymą kaip tai numato teisės aktai, reglamentuojantys valdymo įmonių veiklą. Ši nuostata suformuoja prielaidas papildomo kapitalo poreikio apskaičiavimui, įvertinant prisiimamos veiklos rizikos lygį tiek dabartinėje situacijoje, tiek vertinant ateities veiklos perspektyvas bei galimų neigiamų veiksmų įtaką.

ICAAP TIKSLAS

3. ICAAP tikslas – užtikrinti, kad Bendrovėje būtų sukurtas ir įgyvendintas veiksmingas bei funkcionalus vidaus kapitalo poreikio nustatymo mechanizmas, kuris apimtų:
  - a. Tvirtas ir veiksmingas Bendrovės valdymo priemonės, įskaitant aiškią Bendrovės organizacinę struktūrą su tiksliai apibrėžta, skaidria ir nuoseklia atsakomybe;
  - b. Veiksmingus rizikos, kuri Bendrovei kyla arba gali kilti, nustatymo, valdymo, stebėjimo ir informavimo apie tokią riziką, procesus;
  - c. Tinkamus vidaus kontrolės mechanizmus, įskaitant patikimas valdymo ir apskaitos procedūras;
  - d. Bendrovės Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso (ICAAP) neatskiriama dalis yra Bendrovės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis (angl. - Stress testing).

BENDROJI DALIS

4. Vadovaujantis LR teisės aktais, Bendrovė privalo turėti patikimą kapitalo pakankamumo vertinimo procesą. Pagrindinė kapitalo pakankamumo vertinimo proceso dalis yra veiklos rizikos valdymo strategija.
5. Bendrovės kapitalo pakankamumo vertinimo procesas paremtas šiais principais:
  - e. Siekiama tinkamai nustatyti Bendrovės kapitalo poreikį jos veiklos rizikai padengti ir tai turi būti Bendrovės veiklos rizikos valdymo strategijos dalimi;
  - f. Rizikos vertinimo procesas turi būti neatskiriama Bendrovės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamoji dalis;

- g. Rizikos vertinimo procesas atliekamas, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos mastą, pobūdį ir sudėtingumą, prisiimamą riziką ir atliekamas operacijas;
  - h. Rizikos vertinimo procesas turi apimti visas Bendrovės patiriamas rizikos rūšis, ypatingą dėmesį kreipiant į riziką, kuri Bendrovės veiklai yra reikšminga.
  - i. Bendrovės valdymo organai užtikrina tinkamas vertinimo proceso įgyvendinimo procedūras ir nuolatinę jų priežiūrą.
6. Kapitalo pakankamumo vertinimo procesas apima ir Bendrovės vykdomą testavimą nepalankiomis sąlygomis. Bendrovė, siekdama nustatyti tiek atskirų rizikos rūšių, tiek kitų patiriamų rizikų valdymui būtiną kapitalo poreikį, taiko testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus.
  7. Rengiant kapitalo pakankamumo vertinimo proceso ir veiklos rizikos valdymo strategijos tvarką buvo vadovaujasi Bendrovės organizacine struktūra, kuri turi efektyviai veikti ir skatinti patikimą Bendrovės valdymą. Jos pagrindu atsakomybės, pareigų ir teisių pasiskirstymas, funkcijų atskyrimas turi būti aiškus, tikslus, skaidrus ir įformintas dokumentais.

VERTINIMO PROCESO PRINCIPAI

8. Užtikrinti, kad būtų tinkamai nustatytas Bendrovės kapitalo poreikis jos veiklos rizikai padengti ir kad tai būtų įtraukta į Bendrovės veiklos rizikos valdymo strategiją.
9. Už tikrinti, kad vertinimo procesas taptų neatskiriama Bendrovės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamąja dalimi.
10. Vertinimo procesas turi atitikti Bendrovės veiklą, t. y. turi būti atsižvelgiama į Bendrovės veiklos mastą, pobūdį ir sudėtingumą, prisiimamą riziką ir atliekamas operacijas.
11. Užtikrinti Bendrovės valdymo organų atsakomybę. Valdymo organai turi būti atsakingi už vertinimo proceso rengimą ir įgyvendinimą, nuolatinį taikymą ir tolesnį šio proceso tobulinimą.
12. Bendrovės valdymo organų atsakomybė turi būti aiškiai ir nuosekliai paskirstyta bei tinkamai įforminta dokumentais.
13. Vertinimo procesas turi apimti visas Bendrovės patiriamas rizikos rūšis, ypatingą dėmesį kreipiant į tą riziką, kuri, Bendrovės nuomone, jos veiklai yra reikšminga.
14. Už tikrinti tinkamas įgyvendinimo procedūras ir nuolatinę jų peržiūrą. Bendrovės valdymo organai turi už tikrinti, kad įgyvendinant vertinimo procesą ir nuolatinio funkcionavimo procedūras būtų įtrauktas visas šiame procese dalyvaujantis personalas ir procedūros būtų reguliariai peržiūrimos ir atnaujinamos.
15. Bendrovės vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas turi aiškiai atskleisti Bendrovės patiriamos rizikos klasifikaciją ir kiekvienos rizikos rūšies vertinimo procesą, taip pat parodyti Bendrovės gebėjimą vertinti ne tik atskiras rizikos rūšis, bet ir visą riziką. Klasifikuodama riziką, Bendrovė pirmiausia turi įvertinti reikšmingas rizikos rūšis, vėliau rizikos rūšis, kurias ji potencialiai gali patirti. Bendrovė riziką skirstyto vadovaudamasi tuo, kaip pagal Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklės skaičiuojamas kapitalo poreikis rizikai padengti.

RIZIKOS VALDYMAS

16. Visi pagrindiniai principai, kuriais Bendrovė vadovaujasi valdydama vieną ar kitą rizikos rūšį yra apibrėžti Rizikos politikoje. Ši politika įgyvendina priežiūros institucijų nustatytus šiuos reikalavimus:
  - j. rizikos valdymo organizacinei struktūrai, rizikos valdymo ir kontrolės procesams;
  - k. atsakomybės pasiskirstymui ir organizavimui;

- l. vidaus kontrolės ir vidaus audito procedūroms;
 m. atitikties teisės aktų reikalavimams užtikrinimui;
 n. su rizikos valdymu susijusio personalo kompetencijai.
17. Bendrovės vidaus kapitalo apskaičiavimo modelis yra pakankamai konservatyvus ir atitinka aktualų Bendrovės rizikos lygį. Sukaupta Bendrovės kapitalo bazė iš esmės skirta Bendrovės veiklos stabilumui užtikrinti. Kadangi Bendrovė nevykdo veiklos, susijusios su perskolinimu, ir neturi nei ilgalaikių, nei trumpalaikių subordinuotų paskolų, tai palengvina vidaus kapitalo pakankamumo įvertinimą ir dalis rizikų šiuo metu Bendrovės veiklai daro mažą arba įtakos nedaro. Kredito ir sandorio šalies rizikos, rinkos rizikos ir operacinės rizikos kapitalo poreikis 2010 m. buvo beveik 5 kartus mažesnis, lyginant su minimaliu pradiniu kapitalu. Taigi, vienas pagrindinių veiksnių, kuris įtakoja Bendrovės kapitalo pakankamumo rodiklį, yra Bendrovės einamųjų metų nuostoliai. Atsižvelgiant į tai, Bendrovė griežtai kontroliuoja gautinų pajamų srautus.
18. Bendrovės vidaus kapitalo poreikis susideda iš dviejų rizikos rūšių vertinimo – kapitalo pakankamumo skaičiavimų pagal Vertybinių popierių komisijoje patvirtintus Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisykles bei papildomo kapitalo poreikio skaičiavimų, įvertinant kitas minėtose taisyklėse neapibrėžtas Bendrovei reikšmingas rizikas. Bendrovėje vertinamos šios pagrindinės rizikos rūšys:

Rizikos rūšis	Rizikos porūšis	Rizikos lygis (labai aukštas, aukštas, vidutinis, žemas, nereikšmingas)	Rizikos aprašymas	Kapitalo poreikis
Kredito ir sandorio šalies rizika		Vidutinis	Bendrovė nevykdo veiklos, susijusios su kreditų teikimu, todėl tiesiogiai su kredito ir sandorio šalies rizika nesusiduria. Įmonės kredito rizika daugiausia yra susijusi su gautinomis sumomis. Vertindama šią riziką ir nustatydamą kapitalo poreikį, Bendrovė taiko Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklėse nurodytą metodą, nustatant kiekvienos pozicijos kredito rizikos vertinimus (reitingus), kurie suteikiami remiantis Lietuvos banko pripažintais išoriniais kredito rizikos vertinimo institucijų ilgalaikiais ir trumpalaikiais kredito rizikos reitingais. Nustatant kapitalo poreikį, laikomasi konservatyvaus požiūrio, numatant prisiimti papildomą riziką.	24 %
Rinkos rizika			Bendrovė įgyvendina rinkos rizikos valdymo politiką ir procesus, skirtus visiems svarbiausiems rinkos rizikos šaltiniams bei rinkos rizikos padariniams nustatyti ir valdyti. Vertindama šią riziką ir nustatydamą kapitalo poreikį, Bendrovė taiko Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklėse nurodytą metodą.	
	Užsienio valiutos kurso rizika	Vidutinis	Siekiant sumažinti valiutos kurso neigiamus pasikeitimus orientuojamasi į investicijas nacionaline valiuta (litais) arba ta valiuta, kurios atžvilgiu nacionalinė valiuta yra fiksuota (eurais). Nustatant kapitalo poreikį, laikomasi	16%

			konservatyvaus požiūrio, numatant prisiimti papildomą riziką.	
Operacinė rizika		Vidutinis	Pagrindiniai Bendrovės operacinės rizikos šaltiniai: technologijų rizika, netinkamo valdymo ir tyčinių nusikaltimų rizika, Bendrovės materialiojo turto netekimas dėl stichinių nelaimių, gaisro, terorizmo ir kt. Bendrovėje įdiegti operacinės rizikos valdymo principai ir procedūros. Turi būti kiekvienais metais peržiūrimi įtakos verslui analizės ir veiklos tęstinumo planai siekiant užtikrinti nepertraukiamą Bendrovės veiklą ir apriboti nuostolius rimtų veiklos sutrikimų atveju. Vertindama šią riziką ir nustatydamą kapitalo poreikį, Bendrovė taiko Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklėse nurodytą metodą (t.y. bazinio indikatorius metodą). Taikant bazinio indikatorius metodą, neatsispindi specifinė Bendrovės operacinė rizika ir ji yra linkusi sumažėti, kai mažėja pajamos. Todėl, siekiant išsamiai įvertinti operacinę riziką, buvo įvertinta numatoma prisiimti papildoma rizika, naudojant testavimą nepalankiomis sąlygomis.	15%
Ne prekybos knygos pozicijų kainos rizika	nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	Žema	Bendrovė įvertina šios rizikos pozicijų reikšmingumą Bendrovės veiklai. Bendrovė taiko Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklėse nurodytą metodą.	4%
	ne nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	Žema	Bendrovėje turi būti įdiegtos procedūros, skirtos vertinti ir valdyti rizikai, atsirandančiai dėl galimų palūkanų normų svyravimų, kai jie turi įtakos Bendrovės neprekybinei veiklai. Bendrovė taiko Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklėse nurodytą metodą.	1%
Koncentracijos rizika		Nereikšmingas	Koncentracijos rizika, atsirandanti dėl sandorio šalių pozicijų, susijusių sandorio šalių grupių pozicijų, dėl pozicijų koncentracijos viename ekonomikos sektoriuje ar geografiniame regione.	
Likvidumo rizika		Žema	Kol Bendrovė neturi jokių ilgalaikių įsipareigojimų ir likvidus turtas žymiai viršija einamuosius įsipareigojimus, prisiimamos likvidumo rizikos lygis yra žemas. Nepaisant to, Bendrovė turi nuolatos vertinti savo kapitalo pakankamumą ir likvidumą, tuo tikslu stebėdama savo ateities mokėjimų įsipareigojimus ir lygindama juos su planuojamomis gauti lėšomis. Šiai rizikai kompensuoti papildomas kapitalas savaime negali būti panaudojamas tiesiogiai kaip rizikos mažinimo priemonė.	
Kita reikšminga rizika	Reputacijos, strateginė ir atitikimo rizikos	Žemas	Šių rizikų patyrimo padengimui priskiriama kapitalo suma lygi 5 proc. minimalaus kapitalo reikalavimo. Reputacijos, strateginė ir atitikimo rizikos laikomos neišmatuojamos	10%

			kiekybiškai ir rizikos kapitalas nėra pagrindinė šių rizikų mažinimo priemonė. Reputacijos rizika yra valdoma vadovaujantis atsargumo, konservatyvumo ir apdairumo principais. Strateginė rizika yra valdoma, naudojant integruotą verslo planavimo procesą, pagrįstą matematiniais modeliu, kuris apibendrina informaciją operatyviniams valdymo sprendimams priimti ir Bendrovės ateities problemoms nustatyti. Vidaus kontrolės sistema apima atitikimo užtikrinimo funkciją.	
	Verslo rizika	Aukštas	Bendrovė yra nustačius politinę riziką, siejamą su įstatyminės bazės keitimais, įtakojančiais pensijų fondų valdymą. Taip pat svarbi yra rizika, susijusi su konkurentų veiksmis, pavyzdžiui, jei pastarieji nustato aukštesnius komisinius, tokiu atveju, yra didelė tikimybė, kad Bendrovė turėtų koreguoti ir savo komisinių mokėjimo politiką, kas pareikalautų papildomo kapitalo, ypač kol nepasiektas atpirkimo taškas.	30%

19. Reikšmingiausia ICAAP metu nustatyta rizika yra verslo rizika. Tai yra rizika dėl neapibrėžtų ateities įvykių nepasiekti tokių rezultatų, kokių Bendrovė tikisi.
20. Bendrovės generalinis direktorius yra pilnai atsakingas ir turi užtikrinti, kad rizika, su kuria savo veikloje susiduria Bendrovė turi būti valdoma ir kontroliuojama.
21. Rizika yra apibrėžiama kaip nepalankaus nukrypimo nuo tikėtino finansinio rezultato tikimybė. Viena iš rizikos prisiėmimo pasekmių – nuostolių patyrimas.
22. Bendrovė pasitelkdama įvairius testavimo nepalankiomis sąlygomis scenarijus, turi atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad nustatytų tiek atskirų rizikos rūšių, tiek visos įmonės patiriamos rizikos valdymui būtiną kapitalo poreikį.
23. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra atliekamas remiantis pačiu pesimistiškiausiu scenarijumi, darant prielaidas, kad kiekvieno scenarijaus atveju rizikos parametrai pasikeis Bendrovei nenaudinga linkme vienu metu. Scenarijus yra suformuojamas atsižvelgiant į rizikos rūšis, įvardintas „savęs įvertinimo“ metu.

RIZIKOS RŪŠIŲ SUJUNGIMAS

24. Identifikavus patiriamos rizikos rūšis, Bendrovė pasirenka, kaip kiekviena rizika bus įtraukiama į Bendrovės vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesą, tai apibrėžia ir atskleidžia, kurios rizikos įmonei yra reikšmingos ir kurios nėra reikšmingos.
25. Įvertinusi individualios rizikos rūšis, Bendrovė turi jas sujungti, kad galėtų įvertinti bendrą Bendrovės patiriamos rizikos apimtį ir nustatyti kapitalo poreikį veiklos rizikai padengti. Rizikos rūšių sujungimas ir kapitalo poreikio apskaičiavimas atliekamas sumuojant apskaičiuotas kapitalo poreikio sumas (kredito, rinkos ir operacinei rizikai) ir pridėdant apskaičiuotą kapitalo poreikį kitoms rizikos rūšims padengti, jeigu jos nėra nereikšmingos.
26. Atlikdama rizikos rūšių sujungimą, Bendrovė laikosi konservatyvumo principo.
27. Valdydama riziką Bendrovė prisiima tik pamatuotą ir suvaldomą riziką, kad nebūtų patirti dideli nuostoliai.

KAPITALO VALDYMAS

28. Vienas pagrindinių Bendrovės tikslų – siekti akcininko nustatytos kapitalo grąžos. Siekiant šio tikslo tuo pačiu turi būti laikomasi priežiūros institucijos nustatytų kapitalo pakankamumo

reikalavimų. Kapitalo bazė turi būti formuojama taip, kad jos pakaktų ICAAP tikslams pasiekti ir tolimesnei Bendrovės plėtrai užtikrinti.

KAPITALO PLANAVIMAS

29. Kapitalo planavimas turi aiškiai atskleisti Bendrovės kapitalo, reikalingo rizikai padengti, poreikį, planuojamą kapitalo panaudojimą ir siekiamą kapitalo lygį, įvertinus numatomą prisiimti papildomą riziką.
30. Bendrovė turi atskleisti būsimus vidaus ir išorės kapitalo šaltinius, jeigu prisiėmus papildomą riziką reikėtų didinti kapitalą.
31. Kapitalo poreikis turi būti planuojamas atsižvelgiant ekonomikos (atskirų rinkų) cikliškumą.
32. Kapitalo pakankamumui planuoti yra naudojama Kapitalo pakankamumo skaičiavimo ataskaita.

TESTAVIMAS NEPALANKIOMIS SĄLYGOMIS

33. Bendrovės tikslas - kapitalo pakankamumo rodikliai būtų visada aukštesni už teisės aktų nustatytus rodiklius. Taip pat siekiama, kad kapitalo pakankamumo rodikliai atitiktų veiklos rizikos reikalavimus bei būtų sėkmingai tęsiama veikla.
34. Vertinant vidaus kapitalo pakankamumą turi būti atsižvelgiama į šiuos kriterijus:
  - a. Identifikuojama rizika;
  - b. Įvertinama rizika;
  - c. Vykdomas nuolatinis rizikos vertinimas, kontrolė ir atskaitomybė.